

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za vse
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
inupravníštvo
nahajata se v
Frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

Kdaj naj se zatoženca k lokalnemu ogledu (§. 254 kaz. pr. r.) pokliče? 2. Kdaj se sme privatni udeleženec kazenski obravnavi pridružiti (§. 47 kaz. pr. r.)? 3. Načelo, kako naj sodišče razsodi o predlogih, da naj se nove priče povabijo. 4. Presoja zdravniških mnenj po novih zdravnikih (§. 126 kaz. pr. r.). 5. Specijaliziranje glavnega vprašanja (§. 318 kaz. pr. r.).

(Dalje.)

Res je, visoki kasacijski dvor, da se oni, ki naj bode smel ustopiti kot privatni udeleženec, ne more k temu siliti, da dokaže kar naprej žaljenje prava, ki se mu je pripetilo, ker je ta dokaz baš namen cele kazenske obravnave, in se v največ slučajih še le ravno s kazensko obravnavo izvršiti more. Nikomur in tedaj tudi meni ni nalog, da bi privatnega udeleženca, ki pristopi procesu kot tožitelj, radi tega izključeval, ker ni kar naprej dokazal oškodovanja, ki se mu je pripetilo. Ves drugačen pa je današnji slučaj. Tu imamo opraviti s privatnim udeležencem, ki kar naravnost in brezobzirno v istem trenutku, v katerem zahteva za-se pravice privatnega udeleženca, razsodnemu sodišču obstane, da na njegovi strani ni nikakega žaljenega prava, da mu tedaj tudi ni moč zahtevati, da se mu zopet popravi kako pravno, v njegovo kvar razrušeno stanje, da se mu kaka škoda, katero je trpel, zopet povrne. Mi imamo tu z osobo opraviti, katera prav jasno priznava da se zatoženec ni dotaknil nikakega njenega prava, da je pa ta kazenska obravnavo, katere se hoče udeležiti, zanjo nekaj prejudicijalen proces, iz kojega izida in rezultata naj zanjo še le vzrastó, samostojne, čisto nove pravice, ki niso v nikaki dotiki s kaznjivim činom, radi česar se vrši obravnavo, pravice, katere po kaznjivem činu

nikakor niso mogle biti žaljene, ker pred kaznjivim činom še eksistirale niso, pravice, katere so marveč še-le vsled kaznjivega čina samostojno nastale v korist tretjih osob, nikakor pa ne v korist zločinca. O faktičnih razmerah je pač vsak prepir nemogoč. Pod žurnalno št. 195 zabeležena je dotična razglasba tako zvane civilne stranke. V tej listini pravita sestra ranjke gospe Tourville-jeve, gospa Elise Thompson in njeni soprog, Frank Thompson, svak ponesrečene žene, da se hočeta pridružiti kazenski obravnavi iz tega namena, da spravita v slučaj, ko bi se Tourville res za krivega spoznal umora svoje soproge, pred angleškimi sodišči v veljavo izključitev zatožencevo zaradi njegove nevrednosti. Privatna udeleženca sta tedaj odkritosrčno in naravnost obstala, da se v slučaju usmrtilve gospe Tourville-jeve s tem zločinom ni žalila nobena njijinih pravic, da se ni niti njijino premoženje, niti njijina prostost, niti njijina čast s kakim takim krvavim činom oškodovala, da bi jima marveč iz umora sestre in svakinje nastale nove pravice in koristi, ne pa stare pravice žalile, da tedaj nikakor ne moreta priti v položaj, da bi se v tem kazenskem procesu prizadevala za povrnitev škode, ampak da jima bo ta kazenski proces le glede dedovanja zagotovil korist. Z drugimi besedami, ti osobi se izrečete: Midva se hočeva pridružiti kazenski obravnavi, da ne bode imel zločinec v slučaju izvršenega hudodelstva hasni od tega, ampak da bodeva midva uživala sad tega zločinstva. Za take posebne interese, kakor znano, ni prostora v našem kazenskem procesu. Prav odveč in v dokaz, kako neopravičena je udeležitev tako zvanega privatnega udeleženca v tem slučaju, jemljem si prostost kazati na to, da se ni samo v prošnji, s katero zakonska Thompson objavljata, da se hočeta pridružiti kazenski obravnavi, izključitev zatoženca od dedovanja po njegovi soprogi zaznamovala kot jedini namen udeležitve kazenske obravnave, marveč, kakor kaže to žurnalna št. 195, da se gosp. dr. pl. Grabmayer kot zastopnik onih privatnih udeležencev le v to svrho pooblašča, da doseže izključitev zatoženca od dedovanja. O tem tedaj, menim, ne bode mogoče pri tako jasnih okoliščinah dvomiti, da sta bila zakonska Thompson po jasnih določbah zakona tako malo kakor kdo drugi opravičena k roli privatnih udeležencev. Ona dva se nista mogla na to sklicevati, da se jima je godila krivica glede pravic do živeža ali do kakega družega premoženja; tudi se nista natanko

izrekla, da nečeta druge koristi doseči, kakor samodedovanje. Sedaj je pa vprašanje, ali ni dotični sodni sklep preziral veljavnih zakonov v kvar zatoženca? Pri publikaciji one medrazsodbe, katera zagovorništvo izključitve privatnega udeleženca ni pritrdila, reklo se je zagovorništvo z nekakim obžalovanjem, morda tudi z nekako zadovoljnostjo, da je bilo mnenje zagovorništva glede izključitve privatnega udeleženca od procesa tudi že mnenje svetovalske kamore, da je pa sodišče sedaj vsled določenega ukaza druge instance primorano razsojevati zagovorništvo na slabo. Pač je o tem razprava odveč, da se ničnost ne more sanirati zaradi tega, ker se je po sodišči druge instance urinila v proces; tudi bo odveč razprava o tem, da je bil v tem slučaju prvi sodnik bolje poučen, ker se še le po razpravi v glavni obravnavi razjasni, ali naj se to zgodi, kar je bilo mogoče prej zakonito, sedaj pa je že vsled obnovljenega predloga zagovorništva, naj se odstrani, podlaga ničnosti. Prav krepo se je že, visoki kasacijski dvor, v referatu, katerega smo ravnokar čuli, naglašalo, kak velikansk pomen da je zatožba v teku cele dokazne obravnave pripisovala krvavemu zločinstvu, kojega je zatoženec menda že prej zakrivil, pa kaznovanju odšel. Jaz nečem poudarjati, visoki kasacijski dvor, da bi se bila na Angleškem, kakor znano, izključila vsaka diskusija o tem sumničenju, tudi nečem naglašati, da se je angleška vlada, kakor kaže žurnalna št. 236, proti našemu poslanstvu v Londonu izrekla odločno, da se zaradi tega trjenega umora tašče ni izvršila izročitev, da se o tem umoru v procesu ne sme govoriti, in da angleška vlada zaradi tega še celo nobenega spisa poveriti neče, v katerem se omenja smrt tašče; toda povedati moram, visoki kasacijski dvor, kake pomembe za konečni izid procesa da je bila ta diskusija o trjenem umoru tašče, in kako da je bilo celo uplivanje take diskusije same v vsih svojih posebnostih mogoče, kako da se je moglo uresničiti le po uplivanju privatnega udeleženca. Naj mi bode tu dovoljeno, da se vrnem na jedno izmed izjav protirazprave državnega pravdnništva o ničnosti pritožbe, katera hoče neškodljivost privatnega udeleženca za zatoženca motivirati s tem pristavkom, da se je privatni udeleženec oddaljeval od vseh onih dogodkov, kateri so se vršili na tirolskih tleh. Ko bi bili sploh le na tirolskih tleh ostali, ko bi bili le s tem opraviiti imeli, kar se je na tirolskih tleh zgodilo, — potem bi zagovorništvo,

smelo trdim, sploh ne bilo prišlo do tega, da bi stalo tu kot pri-tožbenik, kajti gotovo bi ne imelo pred seboj obsojevalno razsodbo. In kako je v tem oziru privatni udeleženec uplival na kvar za-toženca? Tu moram omeniti neke druge osebe, katera je v procesu Tourville pred sodiščem v Bozen-u jako mnogo govorila, in o kateri se je še več govorilo, osoba, za koje navzočnost pred sodiščem smem ravno le privatnega udeleženca smatrati odgovornim in s koje pogubonosnim uplivanjem na tek procesa hočem ravno ilustrovati pomen privatnega udeleženca v kvar zagovorništva, oziroma njegovega klijenta. Kakor je znano, stoji pred angleškim sodiščem danes nek nadinspektor angleške policije, imenom George Clarke. Le-tá stoji pred sodiščem zaradi obtožbe, da je prav na-vadnim goljufom skazoval take velike prijaznosti, da jih navadno sodnijsko besedoslovje zjedinja pod skupnim pojmom: zločinska podpomoč. S privatnim udeležencem prišel je pred sodišče v Bozen-u ob jednom tudi oni nadinspektor George Clarke, ter se je potem obravnave v celem njenem teku prav odločno in krepko upliva je udeleževal, do trenutka, ko je v njegovo živo zadovoljnost, ki jo je javno kazal, izrekla obsodba Tourville-ja na smrt. Temu ptujemu policistu odmerilo se je v vrsti dokaznih sredstev nekako ono mesto, katero pripada po navadi v dobro urejenem gospodinjstvu tako zvani „dekli za vse“. In jeden sam pogled na zapisnik o obravnavi poučuje, kako dobro da je ta mož opravljal svoj posel, da je celo več storil, nego se je od njega pričakovalo. Pred sodišče v Bozen-u, pred porotnike prišel je Tourville, ako hočemo, kot skrivnosten, nepoznan, ako rečemo drugače, kot jako sumljiv človek. Ne dovolj, da se mu je dal na pot na Tirolsko nekaznjen umor iz polu-preteklega časa kot priporočilo, trudili so se z jako dobrim vspehom, vse v krog procesa uriniti, kar bi le količkaj iz njegove preteklosti od najnežnejše mladosti govorilo zoper njega. Ta Tourville veljal je po policijskih poročilih, katere je zatožba poizvedela, za moža, ki je pri smrti svojih starišev že zapravlil vse njihovo premoženje, dokler ni bilo zagovorništvu moč dokazati, da je bil Tourville komaj 10 let star, ko so mu stariši umrli. Opisoval se je kot vlačugar, dokler ni zagovorništvo, ker se uradna preiskava ni do-volila, v zadnji dan obravnave dokazalo (prej ji ni bilo to mogoče), da je bil zatoženec izvrsten beležnišk kandidat, kateri je imel v Vallencienne-u najboljše ime ter tam zapustil najčistitejši spomin.

Jaz ta izgled navajam samo da konstatiram, kak upliv da je imel Clarke in s Clarke-jem privatni udeleženec, to je cela ingredijenca privatnega udeleženca v kvar zatoženčevo. Govorimo najprvo o umoru tašče. Res je; porotnikom prebrala se je najprvo cela obravnava, katera se je vršila pred sodiščem o priliki ogleda mrliča na Angleškem; in iz tega obravnavnega zapisnika in iz te obravnave sledilo je jednoglasno oproščenje zatoženčevo pod okoliščinami, katere so razpršile vsako meglico suma. Kaj je sedaj storil privatni udeleženec s svojim Clarke-jem? Komaj je bila odgovornost zatoženčeva pri konci, komaj se je dokazno obravnavanje pričelo, prišel je kot priča oni Clarke, in ni bil še prišel daleč v svoji izpovedbi, ko privleče mahoma, kakor kak posestnik potujočega anatomičnega muzeja, iz svojega žepa kos človeške črepinje. Mej tem ko je obravnavni zapisnik deklariral, da je strel v resnici vsled v črepinji najdenega kanala imel ono smér, katero je zatoženec trdil, da je namreč strel šel od spred nazaj in od zdolaj navzgor, produciral je Clarke, kakor rečeno, iz svojega žepa kos črepinje, v katerem po strelu prouzročeni kanal ni šel od spred nazaj, ampak od zad naprej, ni šel od spodaj navzgor, ampak od zgoraj navzdol; potem pa je tako-le demonstriral: ona žena, koje črepinje del je ta kost, ustreljena je bila zavratno, ter je nadalje demonstriral, kako da se je zavratni morilec svoji kazni odtegnil; razpravljajoč z nepopisljivo bonhomijo, da je bil predsednik onega angleškega sodišča dober prijatelj in sosed Tourville-jev. — Predočite si utis te povedbe; predočite si upliv takega fragmenta človeške črepinje, za kojega identiteto res sicer ni nič drugega govorilo, kot odločna izpovedba Clarke-jeva, ki je meni samemu jako malo verjetna; predočite si učinek, katerega je morala prouzročiti povedba zdravnikov Profanter-ja in Zallinger-ja, ki sta pri prvem pogledu na črepinjo izrekla, da je šel strel od zad naprej, da je bila žena zavratno umorjena; predočite si slednjič, da se jo to v trenutku zgodilo, ko se je dokazno obravnavanje pričelo: in sprevideti Vam bode mogoče, je li bila delavnost privatnega udeleženca brez upliva, in ali ni bila marveč velikanskega, pogublivega upliva v kvar zatoženčevo. Toda dosti o tem! Kjerkoli je v teku celega obravnavanja vprašanje nastalo, od čegar odgovora naj bi presojanje o individualiteti in značaji zatoženčevem odvisno bilo, poklical se je Clarke,

da so se po njegovi izpovedbi presojevale vrednost, nevrednost ali lažnjivost zatoženčevih trditev. Govorilo se je na primer o tem, da je zatoženec svoje prvo ime spremenil, ker je njegova supruga hotela, da ne bi iz zakona pričakovani sin imel imena Perreau. Clarke bil je oni, ki je zagotovil, da ta žena nikakega upliva ni imela; ona sama da je bila bolehnata in slabega duha, in da je Tourville le zaradi tega ime spremenil, da sumnega Perreau-ta, morilca njegove tašče, spravi iz sveta. Dalje se je govorilo o nekem požaru v hiši Tourville-jevi, o požaru, kateri je bil slučajen, kakor to kaže policijski zapis. Tudi tu je Clarke odločno trdil, da se je zanetilo; kajti akoravno je v resnici zavarovalno društvo zavarovano svoto izplačalo, svarila je vender ta asekuranca druga društva, naj ne vzprejmo od tega moža nobenega zavarovanja. Na podlagi tega zanetenja pa, ko pričajo policijski spisi, da je Tourville z nevarnostjo lastnega življenja svojega sina, svojega jedinega otroka rešil, trdil je Clarke, in nikoli ne bode poslušalec utisa tega prizora pozabiti mogel, da je Tourville požar prouzročil, da bi pogubil svojega lastnega otroka! Ko je vprašanje nastalo, je li bil Tourville k spremembi svojega imena po angleškem pravu opravičen, in ko je pravni konsulent zatoženčev, Turner, katerega je v sodno dvorano ustopivšega državni pravdnik sklicevajoč se na §. 170, št. 1 kaz. pr. r. pozdravil z besedami, da je sokrivde umora učinjenega na soprogi sumljiv, ko je Turner s pripomočjo angleških zakonikov in mnenj, s pripomočjo izgledeov o znanih možeh deduciral, da more svoje ime vsakdo brez posebne svečanosti in uradnega dovoljenja pravnomočno spremeniti, izrazil se je Clarke, da je tako spremenjenje nezakonito brez prejšnjega oblastnega dovoljenja. Da, pri vprašanji, je li mogoče, da Tourville res ni poznal oporoke svoje soproge, bil je zopet Clarke, ki je bil brzo pripravljen razjasniti, da kaj tacega ni bilo mogoče. Kako da je vse to uplivalo na porotnike, pred katere je stopil tuji misterijozni mož, s kakimi čuti da so porotniki tega moža gledati morali ter ga tudi gledali, predno se je vprašanje o tem, kar se je na Tirolskem zgodilo, prvič razpravljalo: to spoznati še celo v pričo revnega obravnavnega zapisnika ni težko.

(Dalje prihodnjič.)

Ali more zasebni tožnik, kateri je brez svojega zadolženja zamudil glavno obravnavo, ponoviti po §. 46 kaz. postopnika ustavljeno kazensko postopanje?

To vprašanje je za kazenskega sodnika pri okrajnih sodnijah zelo praktičnega pomena; kajti kdor ima soditi o prestopkih, pričal se je, da so prestopki zoper varnost časti v smislu §§. 487 do 497 kaz. zak. na dnevnem redu, in gotovo se mu je dostikrat tudi pripetilo, da zasebnega tožnika o pravem času, ali pa sploh k glavni obravnavi ni bilo, vsled česar se je po §. 46. kaz. postopnika ustavilo daljno kazensko postopanje proti zatožencu; da je pa kmalu po storjenem in javno razglašenem tem sklepu, ali pa drugi dan prišel zasebni tožnik in zahteval, da se razpiše nova glavna obravnavo, trdeč, da so ga te in te znamenite, neizogibljive okoliščine ovirale, da ni mogel sploh, ali pa o pravem času priti k glavni obravnavi, da je torej brez vsega lastnega zadolženja zamudil glavno obravnavo.

Sedaj se vpraša, ako ima sploh, in kak pravni pripomoček ima zasebni tožnik v tem slučaju zoper storjeni sklep, s katerim se je ustavilo po §. 46 kaz. postopnika daljno kazensko postopanje proti zatožencu?

§. 46 kaz. postopnika veli jasno, da se ima, ako zasebni tožnik ni prišel k glavni obravnavi, domnevati, da je odstopil od preganjanja, in nasledek tega zakonitega domnevanja (*praesumptio legis*) je ta, da se kazensko postopanje takoj in *ex officio* ustavi.

V tem §. je toraj kratko in brez izjeme rečeno: „ako zasebni tožnik k glavni obravnavi ni prišel,“ in na ta goli faktum, da tožnika ni bilo, opira se postavno domnevanje, da je odstopil od preganjanja; imenovani §. pa v tem oziru ne dela nobenega razločka, ali je zasebni tožnik v resnici odstopil od zatožbe, to je, če je vedoč in z namenom izostal, ali pa če je nehoteč in nevedoč zamudil priti k glavni obravnavi, v katerem slučaju bi se pa iz njegovega izostanja nikakor ne moglo sklepati, da je odstopil od preganjanja.

Tega razločka zakonodajatelj v §. 46 kaz. postopn. s premissljenim namenom ni storil; kajti, ako bi bil on to mislil,

bi v tem §. izrečeno zakonito domnevanje ne imelo nobenega pravega pomena, ker bi kazenski sodnik, predno ustavi kazensko postopanje, moral še preiskovati, je li zasebni tožnik v resnici hoteč izostal, ali pa bil oviran po okoliščinah. Konec tega preiskovanja pa bi bil, da bi sodnik še le po zaslišanji zasebnega tožnika mogel storiti svoj sklep, in da bi se ta sklep slednjič opiral le na poznejšo tožnikovo izjavo, ali hoče zatožencu odpustiti, ali ne; prej navedeno zakonito domnevanje pa bi bilo popolnoma iluzorično.

Iz tega sledi torej, da zakonodajatelj v §. 46 kaz. postopn. ni mislil delati nobenega razločka, ali je zasebni tožnik vedoč in hoteč, ali nevedoč in nehoteč izostal od glavne obravnave; on je opiral svojo „*praesumptio*“ na goli faktum, da zasebnega tožnika k obravnavi ni, in na ta faktum opira se tudi sklep kazenskega sodnika, ki ustavi daljno kazensko postopanje.

Dosledno se mora trditi, da kazenski sodnik nima preiskavati, ali je zasebni tožnik hoteč ali nehoteč izostal, ker to je za njegov sklep brez vsega pomena; on se ima samo prepričati, ali je zasebni tožnik o pravem času navzočen, ali ne, in potem storiti svoj sklep.

Iz tega pa se mora dosledno tudi sklepati, da zasebni tožnik, ki je nehoteč ali nevedoč in brez svojega zadolženja izostal, zaradi tega samega sklepa, s katerim se je ustavilo daljno postopanje, po potu pritožbe ne more ovreči, in da svoje zamude ne more opravičevati z nepričakovanimi okoliščinami, ki so ga ovirale priti k glavni obravnavi, in da po tem potu ne more terjati, da se razpiše nova glavna obravnava.

Po §. 481 kaz. postopnika odprta je sicer tudi zoper tak sklep kazenskega sodnika pot pritožbe do sodnega dvora. Toda iz prej navedenega sledi samo ob sebi, da ima sodni dvor na tako pritožbo preiskati in preudariti samo to, če je faktum, da zasebnega tožnika k obravnavi o pravem času ni bilo, resničen, torej prepričati se, če je bil zasebni tožnik k glavni obravnavi postavno povabljen, in če ga o določeni uri v resnici k sodnji ni bilo; nikakor pa ne more sodni dvor na tako pritožbo preiskavati, ali pravilno povabljenega zasebnega tožnika

samo zato ni bilo, ker je pozabil na dan, ali pa, ker so ga ovirale neizogibljive okoliščine; kajti pritoženi sklep kazenskega sodnika moral bi se po §. 46 kaz. postopn. tudi tedaj storiti, ako bi bila to resnica.

S pritožbo v smislu §. 481 kaz. postopnika torej zasebni tožnik sklepa, storjenega na podlagi §. 46 kaz. postopnika zaradi nezadolženega izostanja, ne more nikakor ovreči.

Če je sploh iskati zasebnemu tožniku kaka pomoč zoper storjeni sklep kazenskega sodnika, mogoče je to le na potu restitucije in ponovljenja kazenskega postopanja v smislu §§. 427, 478 in 480 kaz. postopnika.

Restitucije zoper tako, če tudi nezadolženo zamudo zasebnega tožnika, kazenski postopnik ne pozna. Tam, kjer je zakonodajatelj hotel dopustiti opravičenje zaradi nezadolženega izostanja od glavne obravnave, je to naravnost izrekel in navedel ob enem pravni pripomoček zato, kakor v §§. 427 in 478 kaz. postopnika. V obeh teh slučajih pa je, kar se mora poudarjati, samo zatožencu dovoljeno, da prosi za povrnitev prvotnega stanu, ako je zamudil brez lastnega zadolženja obravnavo. V §. 46 kaz. postop. o taki restituciji ni govora in kazenski postopnik dovoli, razun prej navedenih slučajev, povrnitev prvotnega stanu zoper nezadolženo zamudo samo še v §. 364, ondi pa le zoper zamudo obrokov za oglašenje kakega pravnega pripomočka proti sodbam.

Na potu restitucije ne more torej zasebni tožnik zoper ta sklep nič opraviti, in ostane slednjič še vprašanje, če more on po načelih 20ga poglavja kazenskega postopnika, govorečem o ponovljenji kazenskega postopanja, dobiti kak pravni pripomoček zoper sklep, s katerim se je po §. 46 kaz. postop. ustavilo kazensko postopanje.

Toda tudi v tem poglavji iščeš zastonj tacega pomočka; kajti zadnji odstavek §. 352 kaz. postopn. veli naravnost, da se zasebnemu tožniku, ki je odstopil od svoje tožbe, ponovljenje kazenskega postopanja nikdar ne more dovoliti. Ker je po domnevanji §. 46 kaz. postopnika od tožbe odstopil tudi tisti, kdor je izostal od glavne obravnave, mora se torej sklepati, da določba §. 352 kaz. postopnika velja tudi tedaj, če se je kazensko postopanje ustavilo samo na podlagi praesumpcije §. 46 kaz. postopnika, ker §. 352 v tem oziru ne dela nobenega razločka, ali je zasebni

tožnik izrečno, ali pa samo molčeč (po §. 46) odstopil od tožbe.

Na čelu razprave stavljeno vprašanje se mora torej iz zgoraj navedenih razlogov zanikati in izreči, da po kazenskem postopniku od 23. maja 1873. nima zasebni tožnik, da si je brez vsega lastnega zadolženja zamudil glavno obravnavo, nobenega pravnega pripomočka, s katerim bi mogel svoje izostanje opravičevati in po §. 46 kaz. postopnika ustavljeno kazensko postopanje ponoviti.

Tega mnenja je tudi pisatelj članka pod črko „G“ v nemškem pravoslovnem listu „Gerichtszeitung“ št. 86. ex 1880.

Pri tej priliki moram omeniti še drugo, za praktičnega jurista tudi znamenito vprašanje: ali se mora, ako zasebni tožnik točno ob določeni uri ne pride, nanj čakati, in koliko časa?

Tudi to vprašanje se mora zanikati; kajti tako imenovana „hora legalis“ je kazenskemu postopniku neznana, in ne dobi se nobene določbe v njem, katera bi zato govorila, dasi-ravno bi bilo treba, ako je zakonodajatelj to nameraval, to posebno in izrečno določiti, ker bi bila to izjema splošnih določil, katera se ne more domnevati.

Nasproti pa se dobe v kazenskem postopniku določila, iz katerih se mora sklepati, da je v civilnem postopniku navadna „hora legalis“ kazenskemu postopniku tuja.

Take določbe so v §§. 454 in 459 kaz. postopnika, kjer je govor, da ima v povabilu zatoženca k glavni obravnavi stati poziv, da ima priti ob določeni uri in da se bode, ako izostane, obravnava vsejedno vršila; ravno tako veli §. 459, da se ima, ako zatoženca ob določeni uri ni, in ako ga osebno zaslišati ni neobhodno potreba, takoj obravnavanje pričeti.

Iz tega sledi torej, da zatoženca, ako ga ob določeni uri ni k obravnavi, ni treba čakati; kar pa velja o zatožencu, to mora veljati tudi o zasebnem tožniku, in to še tem bolj, ker bi bil sicer zatoženec na slabšem, kar se pa po duhu in namenu kazenskega postopnika ne more trditi.

Dr. K.

„Ako preôrje lastnik svojo mlako, čez katero je peljala pot, moti on tistega, kdor je poprej ondi čez vozil, v mirni posesti, če mu tudi ni branil peljati sedaj čez njivo.“

Andrej L. je spomladi 1882 tožil svojega brata Franceta L. zaradi motene posesti, opirajoč svojo tožbo na sledeče okoliščine:

Tožnik in toženi sta uživala svoje dni mlako pod „trnovnico“ skupno; pred kakimi 20 leti pa sta to mlako delila, in od tedaj uživala vsak svojo polovico. Čez obe polovici mlake pelje poljska pot, in tožnik trdi, da je po tej poti čez mlako toženega dosedaj vsako leto seno vozil, in na jedni strani tudi iz svoje strme senožeti seno doli grabil in ga tam nakladal. Pred nekaj dnevi je pa toženi svojo mlako in ž njo tudi pot preôrjal in s krompirjem nasadil, s tem pa tožnika po njegovi trditvi motil v dejanski posesti pravice voziti čez preorano mlako in iz svoje senožeti grabiti in nakladati seno na jednom delu te preorane mlake.

Toženi je te dejanske razmere priznal, pač pa ugovarjal: da je mlako preôrjal samo zato, da izboljša svet, da pa tožniku ni nikdar branil niti prepovedal mu, peljati tudi sedaj čez preôrano mlako in na nji seno nakladati ob času, v katerem je to poprej storil; dalje: da mu tega do sedaj sploh braniti ni mogel, ker letos še ni nič sena vozil ali nakladal; da bode tožnik imel še le po leti seno voziti in grabiti, da mu ne brani takrat peljati čez njivo tam, kjer je vozil do sedaj, in grabiti seno na mestu, kakor poprej, ampak da mu to naravnost dovoli. Pri ogledu je toženi še pokazal, da je na koncu mlake pustil precej širok rob neizoran v ta namen, da tožnik lahko ondukaj vozi.

Tožnik je zanikal, da je nameraval toženi s preoranjem samo svet izboljšati in trdil, da je bil njegov pravi namen s tem samo pot drugam preložiti.

C. kr. okrajna sodnija v B. je gledé na priznanje toženega, da je tožnik zadnji čas vozil čez preorano mlako po ondi peljajoči poljski poti, in da je grabil iz svoje strme senožeti na jedni konec preorane mlake seno in ga tam nakladal, — da je torej tožnik v zadnji dejanski posesti pravice, čez preorano mlako in pot voziti in na jedni konec seno grabiti ter ga tam nakladati; — oziraje se

dalje na to, da je toženi priznal in tudi sodnijski ogled potrdil, da je toženi svojo mlako s potom vred meseca aprila t. l. preoral in jo s krompirjem nasadil, s tem pa tožnika, — čeravno mu ni naravnost prepovedal peljati tudi sedaj črez preorano mlako in tam grabiti ter nakladati seno, — gotovo motil v njegovi dosedanji dejanski posesti, ker je prejšnji stan mlake sedaj spremenjen, pot preorana in s krompirjem nasajena in bi tožnik torej, če bi tudi toženi v resnici dopustil mu tudi sedaj črez njivo voziti in tam seno nakladati, na preorani in nasajeni zemlji tega ne mogel tako prosto storiti, kakor poprej; — in gledé na to, da se ima po §. 339 občn. d. z. in §. 2 ces. določbe od 27. oktobra 1849, št. 12 d. z. posest kake reči ali pravice, naj bo že kakoršnakoli, proti samolastnemu motenju varovati — z razsodilnim odlokom ddo. 28. aprila 1882, 2743 spoznala po zahtevi tožnikovi.

Vsled rekurza toženčevega pa je c. kr. nadsodnija v Gradci tožbo odbila in sicer z ozirom na to, da je sicer dokazana tožnikova zadnja dejanska posest pravice, voziti po poti črez preorano mlako in na jedni konec grabiti seno iz svoje senožeti ter ga ondi nakladati; dalje gledé na to, da je sicer s priznanjem toženega in sodnijskim ogledom dokazano, da je toženi mlako in črez peljajočo pot aprila meseca t. l. preoral in s krompirjem nasadil; — gledé na to, da je tožniku še vedno mogoče in od toženega tudi naravnost mu privoljeno, tudi sedaj voziti črez njivo in ondi nakladati seno; da se torej dejanje toženega, ki ga je storil kakor lastnik in v izboljšanje svoje mlake, ne more smatrati za motenje posesti, in to toliko manj, ker je tožnik tudi poprej pot rabil ob času košnje, tedaj v takem času, ko se po trditvi toženega tudi sedaj črez njivo brez težave more voziti; slednjič gledé na to, da se po §. 484 obč. d. z. služnosti ne smejo razširiti, temveč, kolikor pripusti njih narava in namen, utesniti; da je tožnik torej pač dokazal dejansko svojo posest, ne pa tudi motenje te njegove posesti.

Na revizijski rekurz tožnikov ovrгло je najviše sodišče z odločbo od 10. avgusta 1882, št. 8838 nadsodnijsko razsodbo, potrdivši razsodilni odlok prve sodnije in sicer z ozirom na to, da je toženi priznal, da je tožnik do sedaj vozil po poti črez mlako toženega in iz svoje senožeti grabil seno na mlako toženega in ga ondi nakladal; da je toženi priznal, da je svojo mlako in ž njo

pot preoral in nasadil, da je s tem torej dokazano, da tožnik sedaj ne more, kakor poprej, voziti po trdi poti, ampak po izorani in mehki zemlji, in da tudi ne more, kakor do sedaj, na travnik, ampak na izorani in nasajeni svēt svoje seno grabiti ter ga ondi nakladati, da je torej brezdvombeno, da je tožnik v svoji dosedanji posesti moten.

Dr. K.

Molči — plača.

(Dalje.)

Visoka c. kr. nadsodnija potrdila je to razsodbo, ko je tožitelj proti nji uložil pritožbo, iz naslednjih

nagibov:

Potrjenje prvosodne razsodbe naslanja se na njene razloge, ki so primerni stvari in zakonu, in na naslednja ugibanja:

Tožiteljeva trditev, da se je mej strankama in G. Tö.—om, Fr. P. in L. T.—jem pred dražbo, ki se je vršila dne 23. septembra 1871 v L., zaradi sezidanja dveh vojaških hranišč za c. kr. vozila na l.—em polji dogovorilo, da se omenjano zidanje skupno na dražbi kupi ter izvrši, nasprotuje njihovemu ravnanju pri dražbi, kar se razvidi iz dražbinega zapisnika, napravljenega po c. kr. vojaški stavbeni direkciji v G. in po podružnici v L. dne 23. septembra 1881, ki ima kot javno pismo glede istinitostij, o kojih se je sestavil, polno dokazilno moč, in iz tožiteljevih priznanj samih; kajti omenjene osebe niso naznanile dražbini komisiji, da hočejo vprašavno zidanje skupno kupiti, kar bi bila po §. 9. dražbinih pogojev, ki so del dražbinega zapisnika, njihova dolžnost; marveč je bilo njihovo ravnanje tako, kakoršno je ono samostojnih dražiteljev; vsak je namreč záse uložil varščino, in ponudil je najprvo L. T., za njim M. St., za tem Fr. P., in to vsak záse; G. Tö. je od dražbe odstopil in K. T. kupil je zidanje záse, ker je najmanj ponudil, in dražbina komisija je le zadnjega za kupca smatrala, radi česar je na koncu le ž njim imela opraviti, dočim je drugim dražiteljem varščino dala nazaj.

Dotično trdenje pa je tudi v nasprotji z določbo §. 17. dražbinih pogojev, po katerih kupcem nikakor ni dovoljeno, da bi po pogodbi kupljena dela, bodi si vsa ali posamične dele, prepuščali podkontrahentom.

Ako na jednej strani tožitelj ni dokazal mej njim in tožencem sklenjene pogodbe, da prevzameta večkrat omenjeno zidanje, sledi na drugej strani iz zgoraj navedenega postopanja in iz ostalih, v nagibih prvosodne razsodbe naglašanih okoliščin s polno odločnostjo, da je istinito dogovorjenje zgoraj navedenih osob nameravalo le tjakaj, da spravi êrar z odstranjenjem konkurence — katera bi bila pri rečeni dražbi na vsak način nastopila, ko bi bili vsi dražitelji licitirali neodvisni drug od drugega — v škodo, ter da preslepi dražbino komisijo in oziroma po §. 36. dražbinih pogojev v potrditev dražbinega akta poklicani urad z navidezno konkurenco, ki pa istinito ni eksistirala, in da si zagotovi pritrditev pogodbi, kar bi se skoraj gotovo ne bilo zgodilo, ko bi se ne bilo udeležilo prve dražbe za toliko v projektnem elaboratu navedeno delo (izvzemši strelovoda) navidezno pet dražiteljev. Dražbina komisija bi tedaj, kakor se to razvidi iz konečne opazke 3. dodatka v dražbinem zapisniku od 23. septembra 1871, ne bila odsvetovala od zopetne dražbe radi tega, ker bi pozneje ne bilo konkurence.

Tukaj se mora še poudarjati, da je trditev apelantova, da je bilo razven 5 zgoraj navedenih dražiteljev tudi še več drugih pri dražbi navzočnih, po vsebini večkrat imenovanega dražbinega zapisnika popolnoma napačna. Ako se še na dalje premisli, da se mora êraru prizadejano oškodovanje sklepati iz tega, ker je kupec, kakor so to tožitelj in priče potrdili, štirim sodražiteljem po dražbi zagotovil precejšno odškodnino, kar je le pripisovati po izostali istiniti konkurenci prouzročenemu, za kupca ugodnemu izidu dražbe, da torej v tem slučaju ni treba dokazati istinite škode; — ako se slednjič premisli, da se je večkrat imenovanim dražiteljem, kakor to navaja tožitelj v svoji repliki, z dozdevnim dogovorjenjem predpisala gotova cena, do katere so smeli pri dražbi iti: tedaj se mora uvideti, da obsega večkrat navedeno zjedinenje, vsled katerega je bilo postopanje dotičnih kompaciscentov pri zgoraj navedeni dražbi urejeno in oziroma dogovorjeno, očitno nedovoljeno dogovorjenje v smislu najvišjega sklepa z 28. aprila 1838, objavljenega z dvornim dekretom s 6. junija 1838, št. 277. zbirke pravo-

sodnih zakonov, tedaj tudi pravno neveljavno in zaradi tega nesposobno, da bi zamoglo prouzročiti kak zakonit učinek, ali kako zaveznost, katere se je zatoženec po vsebini tožbe onim nasproti, ki so se dogovorjenja udeležili, baš oprostil z odškodnino v tožbi navedeno.

Izrek o apelacijskih stroških opira se na §§. 24 in 26 zakona iz 16. maja 1874, št. 69 drž. zak. — —

Tudi najvišje sodišče potrdilo je prvosodno razsodbo ter ob sodilo tožitelja, da ima povrniti nasprotniku njegovemu prouzročene stroške.

Nagibi najvišjega sodišča:

Jednako glaseče se prvosodne razsodbe mogle bi se le tedaj predružačiti, ko bi tu veljala premisa dvornega dekreta s 15. februvarja 1833, št. 2593. zbirke pravosod. zak.

Brez vsakega opravičenja navaja uložitelj revizijske pritožbe kot ničevost, da je veljalo spodnjima sodnijama brez dokaza kot istinito, kakor da bi bile res po dvornem dekretu od 6. junija 1838, št. 277 zbirke pravosod. zak. prepovedane določbe obsežene v dogovorjenji, katero pa on naziva družbino pogodbo.

Vsebina tega dogovorjenja se je po pričah dokazala; drugega dokazovanja pa ni bilo potreba za presodbo, se je li s tem dogovorjenjem ravnalo proti naredbam prej omenjenega dvornega dekreta.

Ravno tako malo opravičena je trditev o nepravčnosti, ki je baje očitna v napadenih razsodbah; — baš narobe, oni ste po priloženih razlogih in preudarku zakonito opravičeni, kajti dotično dogovorjenje, ako hoče pamentno biti in imeti pomen, je v istini nameravalo najprvo skrčenje ponudeb, tedaj nekako merilo, po katerem bi se morali kompaciscienti ravnati pri minuendo-licitaciji, s tem pa je postalo podlaga po zgoraj navedenem dvornem dekretu od 6. junija 1838 neveljavni pogodbi, iz katere nobenemu ne nastajajo pravice in se take tudi nobenemu ne morejo prodati ali odstopiti.

Uložena izredna revizija morala se je tedaj kot popolnoma neopravičena zavrniti in uložitelj revizije zaradi brezvspešnosti njegovega pravnega sredstva obsoditi v povrnitev nasprotni stranki prouzročenih revizijskih stroškov.

Tožba na izpolnitev testamentarne obvezanosti, da si ima predmetom nepokretno dobro, ni realna tožba. Na take tožbe nima se upotrebljevati §. 52 sodnega pravilnika.

V Istri, kder je v moči sodni red italijanski, ima se vmesni razpor zaradi nenadležnosti sodišča rešiti z odlokom, proti kateremu je v osmih dneh rekurs odprt.

Z oporoko pr. 18. aprila 1875, št. 2306 imenovala je Ljubuša, udova Vladuha Križmana, svojim naslednikom Mogoja Buršića naloživši mu, da mora dati v petih letih po njenej smrti brati za sto gold. maš. V varnost teh maš podložila je svoje zemljišče „Budanja Njiva“ imenovano s pogojem, da, ako ne bi imenovani naslednik v odločenem času omenjenega naloga izvršil, ima pripasti isto zemljišče z isto obvezanostjo v last oporoke svedoku Nedeljku Bergamu.

Mogoj Buršić je umrl ne da bi izvršil vprašavnega naloga. Ker je petletni obrok uže davno pretekkel, in ker ni Zorica Buršićeva, hči in dedinja uže imenovanega Mogoja Buršića, navedenega naloga izpolnila, prosil je Nedeljko Bergam s tožbo pr. 28. januarja 1871, št. 547. napereno proti Zorici Buršićevi, da se z razsodbo za prav spozna:

„Na podlagi ustmene oporoke Ljubuše udovice Vladuha Križmana je tožena dolžna odstopiti tožitelju zemljišče „Budanja Njiva“ imenovano, da bode on mogel dati celebrirati za sto goldinarjev maš.“

Na to pismo uloženo tožbo uvedeno je bilo ustmeno redno obravnavanje in na drugem pravnem dnevi proizvedla je tožena svojim odgovorom proti tožbi tudi prigovor (exceptio) zastran nenadležnosti sodišča, ker stanuje na Pazinščini. S proti naglavnim govorom je bila pravda vpričo obeh strank redno sklenena s skladom spisov.

C. kr. kotarski sod vodnjanski je z razsodbo od 12. oktobra 1881 l., št. 5010 vzprijemši exceptio fori declinatoria vrnol tožitelju tožbi ter obsodil ga v povračilo pravnih stroškov iz teh le

razlogov:

Tožbe, imajoče predmetom stvarne pravice na kako nepokretnino, to je take pravice, ki osobi nad kako rečjó gredó ne gledé na to ali ono osobo (§. 307 drž. zak.), imajo se naperiti po §. 52 ces. pat. od 20. novembra 1852, št. 251 samo pred realnim sodiščem.

To omenivši, in ker ima tožena redno svoje domovališče v Žminji na Pazinščini; ker ne sme nihče dedine samovlastno v posest vzeti, kajti dedinska pravica mora se pred sodiščem obravnati in od njega izprositi prisojenje zapuščine, to je predajo v pravno posest (§. 797 obč. drž. zak.); ker ni tožitelj dokazal, da mu je vloženo zemljišče prisodil zapuščinski sodnik in da je pridobil tudi last istega zemljišča (§§. 430, 436 obč. drž. zak.); in ker za tožitelja ne govori nego omahljivo pravno ime, namreč ustmena oporoka pokojne Ljubuše Križmanove, izrečena v pričo dveh samih prikladnih svedokov, — je očitno, da bi v tožbi navedena pravica mogla pripadati tožitelju samo proti denašnji toženej, a ne tudi proti tretjim osobam, in če prav se tožba na to glasi, da bi tožena primorana bila vprašavno zemljišče tožitelju odstopiti, nima vendar-le ta tožba stvarnega prava za podlago, temuč samo osobno pravo do stvari.

Bilo je tedaj treba vzprijeti prigovor, da je to sodišče v tej pravdi inkompetentno, vrniti tožbo tožitelju ter ga obsoditi po §. 24 zak. od 16. maja 1874, št. 69 drž. zak. v povračilo pravnih stroškov.

Proti tej razsodbi apeliral je tožitelj sicer po osmem dnevi, a vender-le v štirinajstih dneh. Ces. kr. višje sodišče tržaško je z rešenjem od 23. marca 1882, št. 921 videvši in pregledavši pravdne spise predložene z izvestjem od 26. februarja 1882, št. 893 in

uvaževaje, da se je imel vmesni razpor, kateri je nastal zastran nenadležnosti sodišča vsled prigovora tožene Zore Buršičeve, rešiti v smislu dvorn. dekreta od 7. novembra 1820, št. 1715 z odlokom, a nikakor ne z razsodbo;

uvaževaje pa, da navzlic tej nepravilnosti ni ničesar zoper to, da ne bi moglo višje sodišče, mestu da uniči prizvano razsodbo, smatrati iste razsodbe za odlok ter rešiti pritožbo propale stranke;

uvaževaje, da navedeni prigovor ni bil proizveden pri prvi pravnej na tožbo razpisanej obravnavi dne 1. aprila 1881, pri kateri ste bile obadve stranki, temuč komaj pri družem pravdnem dnevi 8. aprila 1881, ter da se je moral odbiti tak prigovor že za to, ker je prepozno bil proizveden;

uvaževaje, da s tožbo pr. 28. januarja 1881, št. 547 zahteva tožitelj, da se mu proda in izroči zemljišče ležeče v porezni občini bokorškej v vodnjanskega sodišča oblasti, ter da imade po tem tacem ista tožba očitno za predmet nepokretno dobro, torej realno pravo lastništva na tako dobro;

uvaževaje, da je tedaj v smislu §. 52 sodnega pravilnika z vso pravico imela biti naperena tožba pred ces. kr. kotarskim sodiščem vodnjanskem, ter da je po tem tacem tak prigovor tudi v bitnosti brez pravne podlage;

uvaževaje, da tožena v svojem apelacijskem odgovoru ni grajala, da se je tožitelj prepozno pritožil zoper rešenje prvega sodca ter da ni rekuriral proti zadevnemu odloku od 6. decembra 1881 l., št. 6279, s katerim je bila apelacija vzprijeta, če prav je imela biti odbita (§. 4 dvorn. dekr. od 7. novembra 1820, št. 1714), ker je bila oglašena po osmem dnevi po dostavljenej razsodbi;

videvši ustanovljenje §§. 24 in 26 zakona od 16. maja 1874, št. 96, na kolikor se tiče stroškov vmesnega razpora, — vzprijemši apelacijo in zadevno rekurs ter promenivši napadeno razsodbo smatrajoč jo odlokom

odločilo:

a) odbije se prigovor zastran nenadležnosti sodišča, kateri je proizvedla tožena proti tožbi pr. 28. januarja 1881, št. 547;

b) naloži se prvemu sodcu, da reši pravdo in merito;

c) tožena je dolžna povrniti tožitelju v 14 dneh pod eksekucijo apelacijske stroške (za vmesni razpor) ugotovljene na 5 gld.

Vsled dvornega rekursa je vender-le c. kr. najvišje sodišče z rešenjem od 28. junija 1882, št. 7263

uvaževaje, da je dvorni dekret od 7. novembra 1880, št. 1714 proglašen s početka za lombardsko-beneško kraljestvo, bil uveden z poznejšim dvornim dekretom od 25. januarja 1822, št. 1832 pri vseh sodiščih, pri katerih je v moči občni sodovnik italjanski;

uvaževaje, da pravni lek, katerega se je imel poslužiti tožitelj proti rešenju c. kr. kotarskega soda vodnjanskega, ki je rešil vmesni razpor zastran nenadležnosti sodišča z razsodbo mestu z odlokom, mogel je biti jedino apelacija, kakor sledi iz §. 319 obč. sodn. reda (italj.);

uvaževaje, da huljena ničevost zadeva samo nebitno obliko (formaliteto), ki nima nikakoršnega upliva na rešenje vmesnega razpora, kajti lahko je bilo smatrati isto razsodbo za odlok ter pripisati vloženej apelaciji učinke (gl' effeti) rekurza;

uvaževaje, da tožitelj ni grajal, da je prekasno bil proizveden prigovor o nenadležnosti sodišča (incompetentis judicis);

uvaževaje, da, kolikor je mogoče razvideti iz tožbe tožitelja, katera ne odgovarja nikakor ne predpisom §§. 3, 7 sodovnika, zahteva on izročitev zemljišča Budanj imenovanega na podlagi oporoke pokojne Ljubuše Križmanove, ker postavljeni naslednik Vladuh Buršič ni izvršil naloga, da bi bil dal namreč brati za 100 gold. maš, češ da po tem tacem pripada njemu isto zemljišče z istim nalogom;

uvaževaje, da v smislu tožbe, ker se je uresničil suspensivni pogoj, od katerega je bilo odvisno volilo namenjeno tožitelju, pripadala je njemu personalna pravdna pravica proti nasledniku Mogoja Buršiča, kateri bi po oporoki dolžan bil izročiti volilo;

uvaževaje, da ni tožitelj trdil, da je Zora Buršičeva, hči pokojnega naslednika Mogoja Buršiča, tožena kakor tretja posestnica vprašavnega nepokretnega dobra in zato mora se domnevati, da je tožba proti njej naperena z razloga, da je ona dolžna izročiti vprašavno zemljišče tožitelju in sicer za to, da se izvrši obvezanost izvirajoča iz oporoke Ljubuše Križmanove, obvezanost namreč, ki je prešla na denašnjo toženko kakor dedinjo njenega rajncega otca;

uvaževaje, da se iz pravnih spisov ne razvidi, da ni dovršena čistoba zapuščine pokojnega Vladuha Buršiča, ter da imade to čistobo še dovršiti c. kr. kotarski sod vodnjanski;

uvaževaje, da v smislu tožbe zahteva tedaj tožitelj, da mu obvelja prvotna pravica proti toženej in da se vsled tega mora imeti za izvestno, da spada tožba pod sodišče tožene, katero je, z ozirom na njeno domovališče, c. kr. kotarsko sodišče pazinsko;

uvaževaje, da mora podlegla stranka povrniti protivnej stranki stroške z napadanjem prouzročene in potrebne za obrambo svojih pravic (§§. 24 in 26 zak. od 16. maja 1784, št. 69) ter da niso bili potrebni stroški za apelacijski odgovor, — vzprijemši dvorni rekurs tožene Zorice Buršičeve potrdilo kakor odlok razsodbo c. kr. kotarskega soda vodnjanskega od 12. oktobra 1881, št. 5010, obsodilo tožitelja v povračilo stroškov dvornega rekurza s 3 gld. 50 soldov ter pobotalo med strankama stroške druge instance.

T.

„Gmajne“.

Došlo nam je sledeče pismo, in mi ga priobčimo za sedaj brez opazke, in to iz tega namena, da opozorimo naše juriste in sploh one kroge, ki se zato zanimajo na to velevažno upraśanje s prošnjo, da nam iz vseh krajev naše slovenske domovine pošlejo vse, kar o tem predmetu vedo in kar bi utegnilo koristno biti, da se sistematično razpravlja vpraśanje o „gmajnah“. —

Častiti gospod urednik !

Dovolite, da Vas spominam na predmet, katerega pravno razpravljanje v Vašem cenjenem listu bi utegnilo vstrezati ne samo juridično učenim, temveč i drugim čitateljem, vzlasti občinskim organom. Predmet katerega mislim, so občinski pašniki, mej ljudstvom sploh imenovani „gmajne.“ Razpravljanje pa, katerega mislim, o „gmajnah“ naj bi se sukalo o pravnem zadržaji takšnih „gmajn.“ V ta namen dozvoljujem si Vam nekoliko opisati zgodovinski ali bolje dejanski značaj naših gmajn po Štajerskem, kateri utegne tudi takšnemu značaju gmajn po Kranjskej jednak biti; Vas pa prosim, ako Vam je drago, da razmotrite pravni značaj glede na dosedanje prakso in na višje razsodbe.

Znano je, da naše krajne občine na kmetih sestojé večjidel iz več krajev ali vasij. Vsaka takšna vas pa ima navadno več ali manj pašnikov (gmanj), po katerih imajo tačasni sosesčani pravico živino pasti, steljo grabiti itd. Pravico do tahi gmajn imajo po

navadi samo tisti sosesčani (ne občani), kateri so v dotični vasi udomačeni, to je, ki imajo zraven lastne zemlje tudi stanovanjsko poslopje, nikdar pa sosesčanje iz druge vasi, čeravno imajo v tej vasi kakšno pozneje kupljeno zemljišče. O takšnih gmajnah tedaj bi bilo želeti pravnega razpravljanja in osobito o tem, da li ima pri prodaji, razdelitvi in menjavi občinski, okrajni in oziroma deželni odbor taisti upliv, katerega ima v mislih občinska postava; in sploh, da li imajo avtonomni organi pravico in dolžnost umešavati se v gospodarstvo in upravo takšnega soseskeinega imetja; dalje, ima li takšno imetje privaten, ali pa javen značaj, in če se ima torej ž njim ravnati po načelih 27. poglavja obč. drž. zak., ali pa po obstoječih političnih zakonih glede občinskega premoženja. Po mojem nemerodajnem mnenji se ima kot občinsko premoženje smatrati ter po občinskih postavah ravnati samo taisto premoženje in taisto dobro, katerega poseduje cela krajna občina kot takšna, ne pa tudi taisto imetje, katerega sem imel poprej v misli, in katera vsaka soseska jedne same občine poseduje za se posebej.

Ako se Vam zdi prilično prihodnjič o tem kaj spregovoriti, vem da bi jako ustregli večini čitateljev Vašega cenjenega lista.

Postavljenje v poprejšni stan ob zamujenem roku v kazenski pravdi.

Z rabsodbo c. kr. porotnega sodnega dvora v Novem Mestu 20. junija t. l. br. 4856 bil je Martin Jožef in Harinje Vasi zavoljo hudodelstva tatvine po §§. 171, 173, 174 II. b in d in 176 II. a kaz. zak. obsojen za 6 let v teško in poostreno ječo, ter da povrne stroške kazenske pravde in plača odškodovanja 1443 gld.

27. junija t. l., torej 4 dnij prepozno zglašil je na zapisnik ničnostno pritožbo, v kateri pravi, da ne more nobene okolnosti imenovati, katera bi utemeljila ničnost, ter da tudi nobenega postavnega ničnostnega uzroka povedati ne more. On pripozna dalje, da je ta ničnostna pritožba zakasnjena, vender prosi, da bi se mu zamuda pregledala, ker je svojemu zagovorniku dru. Wurzbachu precej po razglasitvi rabsodbe naložil, da naj ničnostno pritožbo

zglasi in izpelje, da pa zagovornik tega naročila, ne da bi M. Jožef vedel, ni izpeljal.

Sodni dvor je smatral prošnjo, da se mu zamuda pregleda, zahtevanjem za postavljenje v poprejšni stan ob zamujenem roku, ter je to zahtevanje in ob enem ničnostno pritožbo odbil.

Razlogi:

Po §. 364 kaz. pravde se v primerljaji, kadar kdo zahteva postavljenje v poprejšni stan, zglasitev pravnega pomočka precej tožitelju pošlje, da se ta o njej izjavi in ako hoče uložiti protiizvod. Iz tega sledi, da je postavljenje v poprejšni stan dopustljivo samo za zglasitev, ne pa tudi za izvod pravnega pomočka, in da v postopanju o postavljenji v prejšni stan ni dopuščeno, da bi kdo uložil vsako posebej, namreč zglasitev pravnega pomočka posebej, in izvod posebej. Zglasitev ničnostne pritožbe mora torej v tem primerljaji, ko se vpraša tudi o postavljenji v poprejšni stan, imeti vse, kar terjaja §. 1 post. od 31. decembra 1877, br. 3 drž. zak. za 1878.

Ker pa zglasitev Martina Jožefa tega nima, ko v njej niso niti ničnostni uzroki natanko zaznamovani, niti dejanske okolnosti, ki naj bi delale ničnostni uzrok, moral je sodni dvor prve stopinje to ničnostno pritožbo po §. 1, št. 2 zgoraj citirane postave zavrniti, — ter tudi ni treba predlagati aktov c. kr. kasacijskemu sodišču. Ničnostna pritožba se sicer ne more odbiti zaradi zakasnitve, ko je vmes prošnja za postavljenje v poprejšni stan, ali mora se odbiti za to, ker nima v sebi, kar zahteva postava. Ker se pa vender odbiti mora, nima prošnja za postavljenje v prejšni stan nobene vrednosti, ter je ni treba podati kasacijskemu dvoru.

Zoper to odločbo se Martin Jožef precej, ko se mu je nakanila, pritoži, sklicevaje se na to, da je dr. Wurzbach zamudo zakrivil, ter zahteva, da se mu da prepis razsodbe, da bo izpeljal zglašeni pravni lek.

C. kr. kasacijski dvor je 13. septembra 1882, br. 9081 odločil tako:

Pritožba Martina Jožefa je sicer v to smer opravičena, ker c. kr. okrožno sodišče ni smelo o njegovi prošnji za postavljenje v poprejšni stan, da uložiti izvod ničnostne pritožbe, po svojem

prevdarku odločiti, ampak bi bilo moralo to prošnjo po §. 364 k. pr. s protiizjavo c. kr. državnega pravdnštva, ako bi katera bila, semkaj podati. Vender c. kr. kasacijski dvor odbije prošnjo za postavljenje na poprejšnji stan, ker je pritožitelj to prošnjo prekasno uložil ter se popolnoma ognil zahtevanju §. 364 k. pr. Potlej se po §. 2 post. 31. decembra 1877, br. 3 d. z. za 1878. odbije pritožba Martina Jožefa zoper okrožnosodni sklep od 4. julija 1882, br. 5887, s katerim se je precej zavrnila njegova ničnostna pritožba zoper porotnosodno razsodbo, ki nima nobenega zaznamovanja kakega ničnostnega uzroka, ker je zavrnenje v jasnih določilih §. 1, br 2 post. 31. decembra 1877, br. 3 drž. zak. za leto 1878 utemeljeno, pritožba pa neutemeljena.

Občinske zadeve.

Cestna policija.

Na kaj se nanaša v samostojnem delokrogu občine ležeča cestna policija?

V samostojnem delokrogu občine ležeča cestna policija se nanaša: na skrb za vzdrževanje občinskih cest in potov, na skrb za vzdrževanje mostov in brvi, na skrb za legak promet po cestah in potih, na skrb za varnost tega prometa na cestah, na naredbe o vožnji in na kaznovanje prestopkov cestne policije.

I. Vzdrževanje občinskih cest in potov.

Kake naredbe veljajo glede vzdrževanja občinskih cest in potov?

Občinske ceste in pota so vse one javne ceste in pota, ki so v občini, ali ki vežejo kraje s sosedno občino in se v zadnjem slučaju ne prištevajo v vrsto deželnih, ter tako zvanih okrožnih ali okrajnih cest.

Razsojevati o vprašanji, ali se mora kaka obstoječa pot smatrati za javno in potrebne naredbe izdajati v namen, da se brez zaprek vzdrži javni promet, je stvar upravnih organov. (Razsodba upravnega sodišča od 10. januarja 1877, št. 517.)

Občinski vozni poti napravljati se morajo primerni vozovom nahajajočim se v občini in sposobni za lahko vožnjo, ter se morajo v tem stanu vzdrževati; tako je vsaka posamezna občina dolžna, da skrbi za pravilno napravo in vzdrževanje potrebnih občinskih cest in potov v svojej okolici.

Za razsodbo o tožbah zaradi motenja posesti vsled po občini urejenih izmerjevanj za kako občinsko cesto pristojne so sodnije. (Razsodba najvišjega sodišča od 6. julija 1871, št. 8281.)

Občinam pripadajoča skrb za vzdrževanje javnih občinskih cest ne opravičuje občin do kake take naredbe, ki se nam kaže kot seganje v lastnino družega, n. pr.: naprava vodotoka na tujem zemljišči. S takimi naredbami prestopi se delokrog občine in se sme uložiti tožba zaradi motenja posesti proti občinskemu predstojniku. (Razsodba notranjega ministerstva od 23. septembra 1870, št. 17931.)

Naprava in vzdrževanje teh občinskih cest in potov je notranja občinska zadeva ter v tem obziru veljajo občinski zakoni, kako da naj se za to potrebni denarji in delavske moči spravijo vkupe.

Da se vsled zidanja železnice pretrgana komunikacija popravi, more se k temu na podlagi ministerijalne naredbe od 14. septembra 1854 drž. zak. št. 238 §. 10 lit. c siliti le železniško podjetništvo. (Razsodba upravnega sodišča od 3. decembra 1877 l., št. 1571.)

Da se povrnejo stroški za preložitev občinske ceste, katero je prouzročilo zidanje železnice, treba iztožiti pri političnem uradu. (Razsodba upravnega sodišča od 9. maja 1877, št. 607.)

Vzdrževati javne komunikacije proste, ako to ni v nikaki zvezi z vprašanjem o posesti, spada v samostojni delokrog občine. (Razsodba upravnega sodišča od 23. junija 1880, št. 1065.)

Ako se ne zahteva iz cestno-policijskih razlogov, da mora kak vprašavni del kake javne ceste biti odprt, temveč se o tem pripozna javno imetje, razsojevati nimajo upravni, ampak sodni uradi. (Razsodba najvišjega sodišča od 13. aprila 1871, št. 4315.)

Občine k vzdrževanju cest siliti je stvar avtonomnih uradov. (Razsodba upravnega sodišča od 9. maja 1877, št. 607.)

Kar se tiče občinskih dolžnostij za vzdrževanje družih javnih neeraričnih cest (deželnih, okrožnih in okrajnih cest), določujejo za posamezne dežele obstoječi posebni, deloma v najnovejšem času izišli zakoni in naredbe.

Kako morajo konkurirati občine k eraričnim cestam, ki drže skozi selišča in k cestam, ki so napeljane k železniškim postajam?

Kar se tiče sodelovanja občin pri napravi in vzdrževanju eraričnih cest, ki drže skozi selišča, trpeti mora občina dotičnega sela one stroške, kateri so nastali pri napravi in vzdrževanju le z ozirom na prebivalce tega sela zaradi tega, ker se je moral na cesti in v stranskih vodotokih napraviti tlak, ker so se morali zidati pod cesto kanali in sploh druge drage naprave, ki bi bile izostale, ko bi cesta ne vodila ravno skozi selo.

Mej te stroške pa ne spada večja kvantiteta peska in kamnja, s katerim se nasiplje cesta, in katerega se tukaj več porabi, nego na kakem drugem kraju ceste.

Oni deli cest, ki držé skozi sela in so popolnoma s tlakom napravljeni, prepuščajo se občinam, da same zanje skrbе in povračajo se občini iz cestnega fonda stroški v onem znesku, kolikor bi stali ti kosovi cest v navadnem stanu.

Ako občina potrebno vzdrževanje tlaka opusti, izvršiti more to erarično cestno upravišтво proti temu, da občina povrne dotične stroške, in preide tak zapuščeu kos ceste tudi v erarično režijo proti primerni svoti.

Da se poizve, koliko morajo krajne občine pri onih kosovih cest, ki drže skozi sela in niso popolnoma s tlakom napravljeni, cestnemu fondu povrniti, koliko pa cestni fond občinam pri onih delih cest, ki so popolnoma s tlakom napravljeni, narediti morajo stavbeni uradi preračune ter jih poslati občinam, da jih pregledajo.

(Dalje prihodnjič.)

Zakon, veljaven za vojvodino Kranjsko o zatiranji predenice in družega plevéla.

Po nasvetu deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

§. 1.

Prédénico, tudi hudičevi lasje itd. imenovano — cuscuta — morajo po vsakovrstnih njivah, kakor tudi po travnikih, pašnikih, pôljskih mejah, cestnih obronkih, železniških nasipih in po drugih zemljiščih zatreti posestniki, oziroma uživalci ali najemniki teh zemljišč, vsaj predno začne cveteti.

§. 2.

Ako se na kakem zemljišči prédénica najde že cvetóča, tedaj mora župan ukazati, da se prédénica, kakor predpisuje §. 1., brez odloga uniči na stroške zamudnih posestnikov, oziroma uživalcev ali najemnikov.

§. 3.

Deželni predsednik ima oblast, zaslišavši zvedence in s pri-trjenjem deželnega odbora, po ukaznem potu odréditi, da se tudi drugačen kakor v §. 1. imenovani plevél primerno zatira, ako je tak plevél po razplodilni zmožnosti svojega semena užitnim rastlinam škodljiv in ako se v kakem kraji takó razširja, da je zemljiškemu obdelovanju obče nevaren.

Pod zadnjim pogojem more deželni predsednik jednak ukaz izdati tudi o takih rastlinah, na katerih se — ne da bi bile užitne rastline — razplodne in užitnim rastlinam škodljive glivice zorejajo.

§. 4.

Deželni predsednik mora po dogovoru z deželnim odborom izdati potrebno poučilo v izvršitev v §. 1. in eventualno na pod-stavi §. 3. ukazanega uničevanja in zatiranja.

§. 5.

Prestopke določil §. 1. kakor tudi na podstavi §. 3. izdanih ukazov mora županstvo po §. 58. občinskega reda na zagrešiteljih kaznovati z globo 1 do 10 gld., katera se plačuje občinski bla-

gajnici na korist ubožne oskrbe, ali v slučaju plačilne nezmožnosti z zaporom od 6—48 ur.

Obsodbo v kazen je stranki ali pismeno, s tem da se jej obsodba vroči proti potrdilu o prejemu, ali pa ustno v občinski pisarni v navzočnosti dveh prič na znanje dati.

V zadnjem slučaju morata prič razglasilo in njega dan na kazenski obsodbi potrditi.

§. 6.

Zoper kazensko obsodbo gre pritožba na politično oblastvo, katero je v 8 dnéh po zvršenem razglasilu kazenske obsodbe uložiti pri županu.

Zoper dve jednaki razsodbi ni nobene pritožbe več.

§. 7.

V §§. 1. in 2. predpisana določila tega zakona, kakor tudi kazen, s katero je po §. 5. kaznovati zamudne posestnike, uživalce ali najemnike, mora župan vsako leto dvakrat, in sicer v začetku mesecev maja in avgusta oklicati.

§. 8.

Politično oblastvo je dolžno paziti na to, da občine njegovega okraja tega zakona določila na tanko izpolnjujejo.

Ako župani tega zakona zvršitev opuščajo, ali ako občine kot zemljiške posestnice, uživalke ali najemnice po §. 1. in eventualno §. 3. naloženih jim dolžnostij ne zvršujejo, tedaj mora politično oblastvo na stroške dotičnih občin potrebno pomoč odréditi.

§. 9.

C. kr. žandarmerija, kakor tudi v varstvo posameznim delom zemljiškega obdelovanja odločeno nadzorno osebje imata dolžnost, vsak opážen prestopok tega zakona županu, in ako tega samega krivda zadeva, političnemu oblastvu naznaniti.

§. 10.

Tega zakona zvršitev je naročena poljedelskemu ministru in ministru notranjih stvari.

O pravni terminologiji.

(Dalje.)

Handels-Geschäftsführer, trgovinski poslovođa.

- „ -buch, kupčijska, trgovinska knjiga.
- „ -konto, kupčijski, trgovinski račun.
- „ -freiheit, svobodna trgovina.
- „ -gericht, trgovinska sodnija.
- „ -gesellschaft, trgovinsko društvo.
- „ -gesetz, trgovinski zakon.
- „ -gesetzbuch, trgovinski zakonik.
- „ -gesetzgebung, trgovinsko zakonodajstvo.
- „ -kammer, trgovinska zbornica.
- „ -kammergesetz, zakon za trgovinsko zbornico.
- „ -mann, trgovec.
- „ -ministerium, trgovinsko ministerstvo.
- „ -recht, trgovinsko pravo.
- „ -vertrag, kupčijska, trgovinska pogodba.

Handeln wegen etwas, pogajati se.

Handlung, dejanje, čin.

- „ (Kauf- und Verkaufsunternehmung), kupčijsko, trgovinsko podjetje.

Handlungs-Activen, trgovinski imetek.

- „ -Bilanz, bilanca trgovine (kupčije).
- „ -Passiven, trgovinski dolgovi.

Haupt-Amt, glavni urad.

- „ -Ausweis, glavni izkaz.
- „ -buch, glavna knjiga.
- „ -Eid, glavna prisega.
- „ -Erbe, glavni dedič.
- „ -Erkenntnis, glavna razsodba.
- „ -Geschworener, porotnik.
- „ -mannschaft, glavarstvo.
- „ -process, glavna pravda.
- „ -punct des Vertrages, pogodbe glavna točka.
- „ -schuldiger, glavni krivec.
- „ -schuldner, glavni dolжник.
- „ -thäter, glavni krivec.

Haupt-Verhandlung, glavna obravnava.

„ -Verrechnung, glavni obračun.

„ -Versammlung, glavni zbor (skupščina).

„ -Zollamt, glavni carinski urad, (colnija).

Haus-Ober, gosposka zbornica.

„ -Unter, zbornica poslancev.

„ -Dienstbarkeit, hišna služnost.

„ -Durchsuchung, preiskovanje hiše.

„ -Recht, hišna pravica.

„ -Servitut, hišna služnost.

„ -Miethzins, hišna najemnina.

„ -steuer, hišni davek.

Hausir-Befugnis, dovoljenje krošnjarenja.

„ -Pass, krošnjarski list.

Hehler, skrivalec.

Heimat, domovina.

Heimatschein, domovnica, domovinski list.

Heimfallen, pripasti.

Heirats-Caution, ženitna varščina, (kavcija).

„ gut, dota, priženilo. (Na Štajerskem : jutrnja).

„ vertrag, ženitno pismo, ženitna pogodba.

Herausfordern, izzivati.

Herrnlos, brez gospodarja.

Hilfs-amt, pomočni urad.

Hoch-verrat, veleizdaja.

„ -verräter, veleizdajnik.

Hof-amt, dvorni urad.

„ -kanzlei, dvorna pisarnica.

Hoffnungs-kauf, kup na upanje.

Holzungsrecht, pravica drvarenja.

Hundehafer, pasji oves.

„ steuer, pasji davek.

Hütten-ordnung, rudniški red.

Hypothek, zemljiščina zastava.

Hypothekar-forderung, vknjižena terjatev.

„ -gläubiger, zemljiščini upnik.

„ -last, zemljiščini dolg, (breme).

„ -urkunde, zemljiščino-zastavno pismo.

I.

Illiquid, negotov, (nepotrjen).

Incompentenz, nepristojnost, (nenadležnost).

Incorporiren, utelesiti, (pridružiti).

Indicien, ovdalje, (obkaz).

Indossiren, indosirati, prepisati menjico na drugej strani.

„ (Beilage mit Stempel), kolek prilepiti na prilogo.

Inhalt, einer Urkunde, vsebina pisma.

Injurie, razžalitev.

„ tathliche, dejanska razžalitev.

Injurien-klage, tožba zaradi razžalitve.

„ -process, pravda zaradi razžalitve.

Inland, tuzemstvo.

Innehalten, (sistiren) mit der Execution, ustaviti izvršbo.

„ (aufhören), odstopiti, nehati s čim.

„ (bei der Licitation), prestat, prenehati z dražbo.

Inquirent, preiskovalec.

Inquisit, preiskovanec.

Inrotuliren, vložiti v zavoj.

Inrotulirung, zavoj spisov.

Inrotulirungs-Tagsatzung, rok (dan) za zavoj spisov.

Instantia, ab inst. Jemanden entlassen, izpustiti zaradi pomanjkanja dokazov.

Instanz, instanca, stopinja.

„ -Behörde erster, zweiter, dritter Instanc, oblastnija prve, druge, tretje instance (stopinje).

Instanz in allen, v vseh instancah.

Instanzenzug, pravda v vseh instancah.

Institut, zavod.

Institution freie, svobodna uredba.

Intabulation, vknjižba.

Intabulations-bewilligung, dopust, dovoljenje za vknjižbo.

„ -Buch, vknjižna (zemljiščina) knjiga.

„ -fähig, vknjižljiv.

„ -gesuch, prošnja za vknjižbo.

„ -taxe, vknjižnina.

Integrirend, celovit, skladen.

Intercalar-Rechnung, interkalarni račun.

Intercediren, für eine fremde Schuld, jamčiti za tuj dolg.

„ (durch Uebernahme) prevzeti dolg na se.

Interessen (Zinsen), obresti.

Interims-, medčasen.

„ -Recognition (bei Wechseln), medčasno priznanje.

„ schein, medčasnica (medčasni list).

Interlocutorisches Urteil, mejsodba.

(Dalje prihodnjič.)

Raznosti.

(Inostrano v Rusiji izgubljeno blago ni treba plačati.)
Nedavno rešilo je trgovinsko sodišče v Odesi pravno vprašanje, važno zlasti za trgovinski stan. Šlo je o tem, je li trgovec obvezan plačati blago po inostranskem fabrikantu mu poslano, a na ruskej železnici izgubljeno. Navadno zavarujejo ruski trgovci na železnici blago, katero naroče v inozemstvu, da dobe potem odškodnino, ako se blago izgubi. Tisti trgovci pa, ki ne zavarujejo blaga, plačajo navadno fabrikanta, če se je blago tudi izgubilo. Nasproti tej navadi pa je omenjeno sodišče zavrnilo tožbo nekega nemškega fabrikanta, ki je tožil za plačilo na železnici izgubljenega blaga, kot neutemeljeno.

(„Odessaer Zeitung“).

— Nedavno je ženska, Miss Gillette (prva svojega spola v Zjedinjenih Državah američanskih) bila imenovana glavnim beležnikom (notarjem) v nekem okraji Kolumbije, na predlog skupnovladnega odvetnika v taistem okraji in potem ko se je zaslislalo mnenje generalnega odvetnika, da nobena postava v Zjedinjenih Državah ne brani, da bi ženske ne smele opravljati posel notarjev. Madridska „Gaceta del Notariado,“ katero ureduje Don José Gonzalo de Las Casas, javljajoč to vest pravi: „Evropsko beležništvo mora se radovati na tej ugodnej vesti z ozirom na napredek beležniške znanosti v sedanjih državah, da se tudi na krasni spol razteza resni poziv, svedočiti resnico. Živela Miss Gillette, katera je, povzdignivši se nad svoj spol, vzprijela tako ozbiljen in trnjev poklic, protiven načelom, katerih se v obče drži njeni spol, katerega imenujemo slabim, — Miss Gillette, do sedaj jedina iznimka, ki nam v Zjedinjenih Državah daje vzgled, kako se more proslaviti ženska, kakor vsak človek. In zakaj bi ne? Duša je v moškej in ženskej glavi ista, podobna božjej, z vsemi svojimi plemenitostmi, iznimši samo običaj, vzgojo in zanimanje ki so lepo človeškega roda polovica vedno odstranjevali. „Gaceta del Notariado,“ ki zastopa čuvstva vsega beležništva v Evropi je posebno ljubo, da Miss Gillette, javnemu beležniku kolumbijskega okraja v imenu vsega evropskega beležništva pošilja svoj prepoštljivi in pokorni pozdrav in jej zagotavlja, da se bode odslej na duševnem in književnem polji v vseh naših krogih smatrala

častno predsednico. Okončujemo s čestitko deželi, ki se zna postaviti tako visoko v vsakem vprašanji, katero se tiče napredka človeškega“.

VI. občni zbor avstrijskih odvetnikov je 25., 26. in 27. septembra t. l. zboroval na Dunaji.

Dr. Franjo Smolka znani poljski rodoljub in predsednik zbornice poslancev državnega zbora imenovan je bil tajnim svetnikom Njih. Vel. Tajni svetnik, minister in vodja justičnega ministerstva gosp. dr. Alojzij Pražak je kot vitez železne krone I. reda baronom imenovan.

Gosp. dr. August Schurbi v Celji je bil upisan v zapisnik odvetnikov. Gosp. dr. Valentin Stempihar, odvetnik v Ljubljani, preselil se bode koncem leta v Kranj.

Gosp. dr. Janez Mencinger odvetnik v Kranji preseli se prihodnji mesec v Krško.

(K pravnej terminologiji št. 7 Pravnika, stran 222 ex 1882.) Ugovor ne pomeni Einwendung, temuč Verabredung. Isterski in berkinski Slovenci rabe za Einwendung izraz: „prigovor“. Hrvatom služi tudi ta beseda v enakem pomeni. Ker se moramo Hrvatom kolikor je mogoče bližati, odvržimo besedo „ugovor“ za Einwendung, ter poprimimo se domačega, pravega izraza „prigovor“.

(Opomba uredništva) Mi smo prav hvaležni za take opombe in prosimo naše čitatelje, da nam čestokrat pošljejo svoje opazke o posameznih izrazih, kajti naša „terminologija“ je le poskus ali prav za prav vabilo, da se tudi drugi strokovnjaki in jezikoslovci pridružijo našemu prizadevanju.

Listnica: Gosp. Dr.—č. Vi nam pišete: „Ne vem, če je v pisarnah slovenskih odvetnikov tudi taka suša, ker se skoraj nobeden domač odvetnik ne oglasi. Jaz prav obžalujem, da „Slov. Pravnika“ ravno od te strani nima skoraj nič duševne podpore, dasiravno bi jo lahko največ dobil.“

Na to Vam odgovarjamo: Vaša opazka je žalibog opravičena in mi moramo to okolščino temveč obžalovati, ker vse delo, izuzemši redke dopise iz sodnijskih krogov za „Sl. Pr.“ preostaje nam.

Znano je, da „Sl. Pr.“ ni financijelno podvzetje, da njegov nastanek izvira le iz golega domoljubja in da je njegov obstanek uterjen le v domoljubji.

Če tedaj žarki narodnega navdušenja ne bodo ogrevali in okrepečvali te rastljine — izgine.

Naše moči ne zadostujejo, — podpore, duševne podpore nam je zelo treba. Preverjeni smo pa tudi, da naše razmere niso obče znane in da nam tudi te podpore ne bode manjkalo, precej ko dotični krogi, ki so gotovo preobloženi z drugim delom, zvedó za nje.

Naj bodo tedaj opozorjeni s tem in naj nas tudi prepričajo, da niso glas vpijočega v pušavi besede našega pesnika:

Dolžan ni samó, kar veléva mu stan,
Kar môre, to mož je storiti dolžan.